

I.

öööööFővárosi Bíróság
8.P.27.200/2005/73.

A Magyar Köztársaság nevében !

A Fővárosi Bíróság dr. Markovits Zoltán pártfogó ügyvéd /1027. Budapest, Bem József u. 10. szám/ által képviselt ... I. rendű,
... II. rendű,
a személyesen eljáró ... III. rendű és
dr. Markovits Zoltán pártfogó ügyvéd által képviselt ... IV. rendű felpereseknek

dr. Szilágyi István ügyvéd /1114. Budapest, Bartók Béla út 15/a./ által képviselt ... I. rendű, és
dr. Sár Csaba ügyvéd /1051. Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 16. szám/ által képviselt ... II. rendű,
valamint szám alatti lakos által képviselt ... III. rendű és
... IV. rendű /ugyanottani lakosok/ alperesek ellen

kártérítés iránt indult perben meghozta és kihirdette a következő

Í T É L E T E T :

A Fővárosi Bíróság kötelezi a II. rendű alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a IV. rendű felperesnek 5.000 . USD-t /azaz Ötezer dollárt/ és az összeg után január 1. napjától a kifizetésig terjedő időre járó évenként pénzügyi kamatot.

A bíróság az ezt meghaladó IV. rendű felperesi keresetet elutasítja.

A bíróság a II. és III. rendű felperes kereseti kérelmét elutasítja.

A III. és IV. rendű alperest a IV. rendű felperes kérelmére meghozott ítéleti rendelkezés tényszerűsége kötelezi.

A bíróság a II. és IV. rendű felperes pártfogó ügyvédjének első- és másodfokú együttes díját és költségét 150.000 Ft-ban /azaz Egyszázötvenezer Ft-ban/ állapítja meg és elrendeli annak kifizetését az ellátmány terhére.

A bíróság kötelezi az I. rendű felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az I. és II. rendű alpereseknek fejenként 150.000.-150.000 Ft /azaz Egyszázötvenezer-Egyszázötvenezer Ft/ együttes első- és másodfokú perkiöltséget.

A bíróság kötelezi a II. és III. rendű felperest, hogy fizessenek meg fejenként az I. és II. rendű alperesnek 15 nap alatt 20.000-20.000 Ft /azaz Húszezer-Húszezer Ft/ perköltséget.

A bíróság a IV. rendű felperest arra kötelezi, hogy 15 nap alatt fizessen meg az I. rendű alperesnek 50.000 Ft /azaz Ötvenezer Ft/, a II. rendű alperesnek 20.000 Ft /azaz Húszezer Ft/ perköltséget.

Az eljárási illetéket a felperesek személyes illetékmentessége folytán az állam viseli.

Az ítélet ellen a kézbesítéstől számított 15 nap alatt a Fővárosi Ítéletáblához címzett, a Fővárosi Bíróságnál 6 példányban benyújtandó fellebbezésnek van helye, amelyet a másodfokú bíróság kérelemre - a tárgyalás mellőzésének a törvényben meghatározott eseteiben is - tárgyaláson bírál el, illetőleg a fellebbezési határidő lejárta előtt előterjesztett közös kérelemre tárgyaláson kívül bírál el.

I n d o k o l á s :

A felperesek édesapja, RK , művésznevén H az 19...-as 19...-es évektől ismertté vált cigány népdal énekes volt, a szakmabeliek szerint adatközlő.

19...-ben CL I. rendű alperes a magyarországi cigány énekes hagyományokról szóló lemez kiadására készült. VR népzene kutató segítségével jutott el RK hoz, ahol felesége és családtagok jelenlétében RK több dalt is magnetofonra énekelt, illetőleg táncot is bemutott. A CLt kísérő NK tanúkenti előadásakor arról is említést tett, hogy CL gesztusként 20..-20.. Ft-ot adott RK- éknak, ugyanis éppen megjelent a rendőrség, és valamilyen adótartozást próbált behajtani.

RK által elénekelt "...", és az „...” című dalok a "...!" című albumon megjelentek, amelyeket CL adott ki FM fantázia név alatt.

A II. rendű alperes és CL I. rendű alperes 19... december 21-én ...ban írásbeli megállapodást kötöttek egymással a „...” című album egyes felvételeinek felhasználására, ezek között SM által előadott „...” című mesterfelvétel egy részletének belefoglalására az új „...” című felvételbe, továbbá az ugyanerről az albumról SZK által előadott „...” és SM „...” című mesterfelvételei egy-egy részletének belefoglalására az új „...” című felvételbe.

A szerződés rendelkezett a "...!", „...” című albumból az „...” című dal mesterfelvételének egy részlete belefoglalásáról az új „...” című felvételbe, illetőleg ugyanerről, a "...!" című albumból az „...” című mű egy részletének a „...” című felvételbe való beemeléséről, illetőleg a „...” című mesterfelvétel egy részletének a „...” című felvételbe.

A szerződés rögzítette, hogy a FM teljes körű joggal, jogosítvánnyal és felhatalmazással rendelkezik a szerződés megkötéséhez és ahhoz, hogy a II.rendű alperes részére biztosítandó valamennyi jogot megadja, amelyet ki is nyilvánított a FM és megadott azzal, hogy a felvételt kizárólag a szerződés szerinti zeneszám részeként gyárthatják, többszörözhetik, árusíthatják és hasznosíthatják.

A II.rendű alperes a szerződés 3. pontja szerint a jogok ellenértékeként egyszeri, végleges és

mindent magában foglaló 20.000 USD összegű jogdíj megfizetésére vállalt kötelezettséget. Ezen túl pedig végleges, és mindent magában foglaló 9.000 USD összegű jogdíjat vállalt megfizetni a FM-n keresztül a zeneszámban közreműködő művészek részére a következők szerint: 5.000 USD-t a MGYA részére, 3.000 USD-t SM részére és 1.000 USD-t SZK részére.

Ennek a szerződésnek az alapján a II. rendű alperes hozta forgalomba a ... együttes "... " című hanglemezt, amelyen tehát az "... " és az "... " című dalok, amelyek a "...!" című albumon már megjelentek, részleteit használták fel.

Az I. és II. rendű alperes közötti szerződés alapján a "... " című, CD-re átvett lemezen felhasznált részletek díjazásaként tehát SM hivatásos énekesként 3.000 USD-t kapott az 1:16 perc ún. hangmintáért, amely másodpercenként 39,47 USD-vel volt egyenlő. A három műkedvelő cigány énekes /köztük RK / teljes díjazása 5.000 USD összeget tett ki a 3:02 perces részletért, amely másodpercenként 27,47 USD-vel volt egyenlő. A három műkedvelő cigány által elénekelt dalból vett részletekből RK , H közreműködése 1:19 percet tett ki. A MGYA-nak kifizetett 5.000 USD népzenei kutatók részére lett folyósítva, akik a hagyományos cigány környezetben végzett kutatásukat folytatták.

Az I. rendű felperes a peres eljárás megindítását megelőzően a MSZSZ közreműködésével megállapodást kötött az I. rendű alperessel, mint RK hagyatékának képviselője, 20.. májusában, és a megállapodás alapján 2170,13 USD bruttó összeget vállalva 1842,68 USD előadóművészi díjat CL I. rendű alperes át is utalt I.rendű felperes részére.

I.rendű felperes kijelentette a szerződés-tervezetet elfogadó írásbeli nyilatkozatában, hogy édesapja elhunytával ő az egyetlen örökös, aki az édesapja közreműködésével készített hangfelvételeken fennálló vagyoni jogok érvényesítésére a hatályos magyar jog szabályai szerint jogosult.

I.rendű felperes nyilatkozatát RA III. rendű felperes, illetőleg RK nevű testvére írta alá tanúként, azaz a család tagjai, mint később a személyes előadásból kiderült, a IV. rendű felperes is tudomással bírt arról, hogy CL az átutalt összeget előadóművészi díj címén fizette ki I.rendű felperesnek, mint aki egyedüli örökösnek mondta magát.

A megállapodás aláírását követően rövidesen az I. rendű felperes a ... Minisztériumhoz fordult, illetőleg azután a Fővárosi Bírósághoz és a FM I. rendű, illetőleg a II.rendű alperes II. rendű alperesekkel szemben kártérítés iráni igényt terjesztett elő.

Előadta, hogy a kézhez vett 1842 dollár előadóművészi közreműködésért járt, de a II. rendű alperestől további 1.000.000 USA dollár kért ...-től visszamenőleg, kamatokkal együtt, mert a vele kötött szerződés nélkül olyan lemezt adott ki, amely Grammy-díjas lett, és több mint 1.000.000 darabot adtak el abból.

Az I. rendű alperestől pedig 5.000 USA dollárt kért, mert mindkét alperes személyiségi jogokat, illetőleg vagyoni jogokat sértett.

Bár az I. rendű felperes az 1842 USA dollárt a vita végleges lezárásaként vette át, mint az kiderül a becsatolt levelezésből ... Iroda igazgatója tanúvallomásának megtételekor másolatban csatolt iratokat/, az I. rendű felperes a követelést fenntartotta, örökösársai közül a II. rendű felperes érvényesített ugyanolyan tartalmú igényt, mint a felperes, amely felperesi igényt végül is az I. és II. rendű felperes részére rendelt pártfogó ügyvéd útján a következő módon tartották fenn a peres eljárás adatainak ismeretében: néhai RK egy népdalgyűjtés

során énekelte el az általa kialakított műveket. Hogy ő alakította ki a dalokat, arra utal a szöveg tartalma, abban családjára utaló adatok vannak, de a zenei előadás is egyedinek mondható. RK szerzősége tehát egyértelmű.

A kártérítési követelés mértéke pedig ahhoz igazodott, hogy milyen mennyiségű lemez kiadása történt meg a II. rendű alperes részéről szerződés kötése nélkül.

A peres eljárás során később RA III. rendű alperesként csatlakozott a felperesekhez, mint RK gyermeke.

RK másik, időközben elhunyt gyermeke, RA leszármazói - gyámhatósági jóváhagyás hiányában - nem kívántak igényt érvényesíteni, őket a pártfogó ügyvéd III. és IV. rendű alperesként tülésre kötelezés iránt perelte.

Az alperesek ellenkérelme alapján is a bíróság tanúbizonyítási eljárást folytatott le, illetőleg beszerezte a ... Testület véleményét.

Az I. rendű alperes álláspontja az volt, hogy amikor 19...-ben rögzítette RK előadásában az "... " és a „...” című dalt, akkor RK t mint adatközlőt egyszeri díjazásban részesítette, amely összeg azonban jóval meghaladta az akkoriban szokásos összegeket. A vele szerződő II. rendű alperes által kiadott "... " című albumon a hivatásos folklór előadóművészeket név szerint megemlítették, de az ún. adatközlőket, mint például RK t, azonban nem.

A nem hivatásos adatközlők egyszeri díjazásban részesülnek, a "... " című albumon pedig ún. zenei idézetek találhatóak csak, amelyeket szakmai nyelven mintavételnek neveznek, de ezek után díjazás nem jár.

A dalok szerzője nem lehetett RK , mert ezek a dalok tipikus folklór zeneművek, amelyek közkinccsek, s bárki által felhasználhatóak.

Az adatközlő egyébként sem szerző, a folklór műfaj lényege az, hogy a szerző ismeretlen, s ezek a dalok szájról-szájra terjednek. Az adatközlőt soha nem tekintették előadóművésznek, ezért RK hozzájárulására sem volt szükség ahhoz, hogy az ő általa előadott dalokból részleteket rögzítsenek. Nincsen tehát szerzői jogi védelem alatt álló mű, mert a folklór termékek szabadon felhasználhatóak.

Mindezek alapján tehát RK jogutódjait sem illeti meg előadóművészi-, vagyoni- és személyhez fűződő jog, ezért a kereset alaptalan.

A II. rendű alperes álláspontja az volt, hogy amikor az I. rendű alperes hozzájárulását adta a hangfelvétel-részletek felhasználásához, akkor jogszavatosságot is vállalt. A szerződésben, amelyet megkötöttek az alperesek, nem szerepelt a dalok előadójának a neve, így RK nevét sem tüntethették fel a "... " című albumon.

A II. rendű alperes tudomása szerint az I. rendű alperes díjat fizetett utólag is az I. rendű felperesnek, aki azt elfogadta.

Az összeg, amelyet így kifizettek, arányos és méltányos volt.

Az alperesek tehát állították, hogy kártérítési felelősségük nincsen.

Az alperesi előadások nyomán is és a felmerült adatokra tekintettel a bíróság tanúbizonyítási eljárást folytatott le a perben, meghallgatta T Pált, az ... igazgatóját, aki az általa másolatban elhozott és a per irataihoz csatolt, az I. rendű alperes és az I. rendű felperes által kötött megállapodásra vonatkozó iratok tartalmáról tudott beszámolni, meghallgatta tanúként NK-t, aki CL-t elkísérte gyűjtő útján, és maga is személyesen ismerte RK-t.

NK előadása szerint RK olyan dalokat énekelt, amelyeket egy-egy generáció átvesz az elődeitől, és azután azt énekli különböző események alkalmával.

NK szerint RK adatközlő volt, a dalok szerzőségéről szó sem lehetett esetében.

A bíróság VJ népzene-kutatót is meghallgatta tanúként, aki határozottan úgy nyilatkozott, hogy nem mondható RK ról, hogy a dalokat ő alkotta, legfeljebb hagyományos formákból építhette fel, s tett hozzá valamilyen személyeset. A dalokban azonban jó néhány ún. vándor motívum volt található.

A MGYA részéről a bíróság Hné is meghallgatta, aki határozottan úgy nyilatkozott az I. rendű alperes által az alapítványnak átadott 5.000 USA dollárt, ami a köz javára fordítandó összeg volt, s abból előadóművészek sem részesülhettek.

A bíróság emellett beszerezte a ... Testületszámú szakértői véleményét, amely határozottan leszögezte, hogy a "...!" című lemezen szereplő, és a keresettel érintett alkotások, népdalnak minősülő folklóralkotások. A dalok a régmúltból származó dallamkincs részei, amelyek szájhagyomány útján, nem leírt formában terjednek és nem köthetőek egyetlen szerzőhöz. Ezeket az egyes adatközlők a népdalgyűjtések során más-más formában adták elő.

A régebbi időkből származó népi dallamba RK , az ... adatközlő saját környezetét szőtte bele.

A bíróság a felperesek kereseti kérelmét elutasította a P.24132/2... számú ítéletével.

A bíróság álláspontját az 1994. évi VII. törvénnyel módosított 1969. évi III. törvény rendelkezéseire alapozta, mert a felperesek által jogsértőnek minősített felhasználás az I. és II. rendű alperes szerződéskötésével történt meg.

Az Szjt.1.§./1/ bekezdése általánosságban rögzíti a törvényi védelmet az irodalmi, tudományos- és művészeti alkotások tekintetében.

Az 1.§./2/ bekezdés szerint pedig a törvény védelemben részesíti a szerzői alkotó munkával rokon más tevékenységet, valamint az előadóművészek, stb. tevékenységét

Eldöntendő volt, hogy RK szerzeménye-e az a két dal, amely a "...!" című lemezen szerepel, illetőleg amelyből azután a II. rendű alperes is felhasznált részleteket.

A bíróság a ... Testület véleményét vette alapul, amellyel összhangban állt a tanúk vallomása is, s annak alapján azt állapította meg, hogy azok a művek, amelyek nem köthetők személy szerint egy alkotóhoz, s nem valakinek az alkotói egyéni jellegét viselik legalább részben magukon, azok nem részesülnek jogvédelemben. Ezért tehát a RK által elénekelt dalok sem álltak jogvédelem alatt.

Miután az alperesek részéről jogsérelem e vonatkozásban nem történt, a kártérítésnek sincsen alapja a Ptk.339.§./1/ bekezdésének rendelkezéséből kiindulva.

Ami pedig az előadóművészi hozzájárulás elmaradását illeti, a bíróság az alperesek által megkötött szerződés időpontjában hatályos Szjt.49.§./1/ bekezdés b./ pontja, illetőleg az 50/I.§./2/ bekezdés rendelkezéseire utalt. Ez utóbbi szerint nincs szükség az előadóművész hozzájárulására azokban az esetekben, amelyekben a törvény a szerzői jogi védelem alatt álló alkotás felhasználásához sem kívánja meg a szerző hozzájárulását.

Mindez nem érinti a névfeltüntetéshez fűződő jogot.

A bíróság ez utóbbival kapcsolatosan rögzítette, hogy a felpereseket nem érheti kár amiatt, hogy RK nevének feltüntetése elmaradt.

A felperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság a ... számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.

A végzés indokolása szerint az elsőfokú bíróság a ... Testület véleményét és a népzene, népdal, a folklór területén ismert szakemberek vallomását döntőnek tartotta, és nem fogadta el a felpereseknek azt az álláspontját, hogy az a körülmény, hogy a dalok szövegét egyediesítette RK és családi mozzanatok, a saját maga és felesége nevét is beleszötte, döntő lenne.

A másodfokú bíróság ebben a kérdésben az elsőfokú bíróság álláspontját osztotta.

Viszont a felperes követelése nem volt megbontva a szerint, hogy mint szerzőt illető jogokból következő jogosulatlan felhasználás miatt mi az érvényesített igény, és mi az a követelés, amely az előadóművész engedélyezési jogát sértő felhasználásból adódik. Ezért az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését valamennyi kereseti kérelmet illetően kellett elrendelni.

RK előadóművész minősége kapcsán az elsőfokú bíróság csak a jogszabályokat említette, de nem fejtette ki részletesen, hogy az adott ügyre pontosan melyik rendelkezést találja alkalmazhatónak.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint az 1994. évi VII. törvénnyel módosított 1969. évi III. törvénynek az elsőfokú bíróság által említett rendelkezése alapján előadóművésznek tekinthető néhai RK akkor is, ha folklórnak minősülő művet adott elő.

Az elsőfokú bíróság által felhívott jogszabályhelyekből is erre lehet következtetni, azonban az elsőfokú bíróság álláspontja szerint azért nem szükséges a már korábban rögzített előadásának többszörözéséhez a hozzájárulás, mert az előadott mű nem áll a törvény védelme alatt.

Az elsőfokú bíróság nem foglalkozott az I. rendű felperes és az I. rendű alperes között 20.. évben létrejött megállapodással sem, holott az I. rendű alperes azzal védekezett, hogy már fizetett előadóművész díjat az I. rendű felperesnek, akivel az örökösök nevében megállapodott. Ezért tisztázni kell, hogy milyen tartalommal és kik között jött létre a megállapodás, és hogy a megállapodást követően lehet-e további követelése az I. rendű felperesnek, illetőleg kihatott-e az általa kötött megállapodás a többi örökösre.

Mindezek alapján tehát állást kell foglalni abban a kérdésben, hogy melyik jogszabályi rendelkezés irányadó a jogvita elbírálásánál, az I. rendű felperes és az I. rendű alperes között melyik felhasználási cselekménnyel kapcsolatosan jött létre megállapodás 20.. évben, az I. rendű felperesi követelés mennyiben érinti a többi örököstárs igényét.

A 20.. évben megkötött megállapodás jelentheti-e azt, hogy az I. rendű felperes az átvett díj fejében utólagosan hozzájárult a felvétel nyilvánosságához közvetítéséhez, egyáltalán felléphetett-e követeléssel az I. rendű felperes a megegyezés után.

Tisztázandó, hogy a bevétellel arányos díj szóba jöhet-e.

Vizsgálni kell, hogy az I. rendű felperes és az I. rendű alperes közötti megállapodás összecszerúsége minek alapján lett megállapítva, és különböző felhasználási cselekményekhez külön-külön díjazást kell szemponttul venni.

Végül pedig arra hívta fel a figyelmet, hogy a kártérítési követelés csak felróható magatartás esetében lehet alapos.

A megismételt elsőfokú eljárás során az I. rendű felperes az alperesekkel szembeni kereseti követelését többször módosította, a módosított kereseti követelésekhez igazodóan bizonyítási eljárás lefolytatására is sor került.

Az I. rendű felperes ugyanis a másodfokú bíróság végzésében megerősített és az elsőfokú bíróságnak a szerzői jogsértés kérdésében elfoglalt álláspontja ellenére változatlanul a II. rendű alperes által az I. rendű alperessel megkötött szerződés alapján felhasznált dalok tekintetében RK szerzőségét állította.

Miután a másodfokú bíróság értelemszerűen, mert végzéssel döntött a felperesek fellebbezési kérelmére, a rendelkező rész szintjén nem szövegezhette meg azt az álláspontot, amely szerint RK tekintetében, mert nem szerzője a folklór jellegű műveknek, nem állapítható meg az, hogy mint a szerzőt illető jogok sérültek volna, ami miatt a szerző örökösei igénnyel élhetnének az alperesekkel szemben, a bíróság a felperesi bizonyítási indítványnak helyt adva a ... Intézetétől eseti szakértői véleményt szerzett be.

A szakértői véleményt adó KK, tudományos főmunkatárs arra a kérdésre, hogy RK adatközlőnek, vagy előadóművésznek tekinthető-e, illetőleg a hanghordozókon rögzített dalok folklór zeneműveknek minősülnek-e, vagy pedig egyéni, eredeti alkotásnak, rögzítette, hogy az adatközlő azt feltételezi, hogy a felhasználás adatként történik.

RK korábbi felvételei is azonban már túlmutatnak az adatközlő kategórián.

RK egy nagyon karakterisztikus, újításoktól sem idegenkedő egyedi előadó, aki a népdalokból egyedi termékeket hozott létre. A ... együttes az előadását megváltoztatta, amikor új, populáris zenei kontextusba helyezte az általa előadott dalok részleteit. Ez profitnövelő kereskedelmi beavatkozás, amelynek hasznából valamennyi résztvevőnek részesülnie kell.

Az alperesi észrevételekre azután KK kiegészítette eseti szakértői véleményét, és azt nyilatkozta, hogy irreleváns az a kérdés, hogy a 43:12 perc tartalmú lemezen RK előadása 1:38 perces időtartamú, mert a művészi élményt nem a felhasználható anyag hossza határozza meg, hanem inkább annak minősége, s a feldolgozás módja.

RK trackje a rövidítő vágások ellenére az énekes előadását állítja középpontba, és ezzel R-t az album fontos szólistájává emeli.

A hivatásos és az amatőr előadóművészek között a különbség minőségi szempontból lényegtelen.

A művészi teljesítmény számít, kereskedelmi célú felhasználáskor az amatőr előadóművésznek is jár tiszteletdíj.

A bíróság itt jegyzi meg, hogy mindazok a rögzítések az eseti szakértői véleményben, amely a dalok szerzőségére utalnak, a peres eljárás szempontjából és a jogvita eldöntésekor irrelevánsak, ugyanis az 1969. évi III. törvény eredeti és módosított szövege szerint is a törvény 55.§./1/ bekezdése szerint szerzői jogi vitás ügyben felmerülő szakkérdésben a

bíróságok és más hatóságok szakértői véleményt a művelődési miniszter felügyelete alatt szervezett szakértő testülettől kérhetnek.

A ... Testület véleménye tehát a szerzői jogi kérdésekben az egyedül irányadó.

Ami pedig az eseti szakértői véleménynek az amatőr előadásokkal kapcsolatosan kifejtett álláspontját illeti, azt a bíróság a következőkben rögzített indokolás szerint is elfogadta, mint az alkalmazandó, a felperesek kereseti kérelme szempontjából irányadó jogszabályi rendelkezésekkel összhangban állót.

Az alperesek azonban további bizonyítási indítványt terjesztettek elő, és a műsorsugárzók, illetőleg a ... Kft. megkeresését kérték olyan adatszolgáltatásra, hogy 19...-ban bakelit lemezen, illetőleg 20...ben CD-n megjelent dalokkal kapcsolatosan hasonló esetben milyen összegű díjakat fizettek előadóművészi díjként, illetőleg mi volt a számítás alapja.

A műsorsugárzó a megkeresésre nem tudott tájékoztatást adni, mert csak a közös jogkezelő szervezettől szerezhető felvilágosítás a műsorsugárzó és a MSZSZ Irodával, és a ... Szövetséggel kötött szerződések alapján.

A műsorsugárzó a megkeresésre azt a tájékoztatást adta, hogy ...-vel RK-val egy alkalommal készített felvételt 1982-ben. Azt csak valószínűsítetten tudták közölni, hogy pár ezer forint összegű előadóművészi honoráriumot fizettek ki, de konkrét adatokkal már nem rendelkeznek e tekintetben sem.

Végül pedig a ... Kft. tájékoztatásul közölte, hogy 19...-ban a H mindegyik előadóművésszel egyszeri kifizetésű, minden jogot megváltó szerződést kötött, amely szerződés azonban már nincs a birtokában. Előadói jogdíjat viszont senkinek nem fizettek, mert népzenei gyűjteményről lévén szó, a közreműködést adatközlői minőségűnek tekintették, és nem pedig előadóművészeknek.

Az alperesek által indítványozott megkeresések célját illetően hasonló céllal kérték az alperesek a periratok között kezelni I.rendű felperes részéről a ... Vállalattal szemben ... számon indított peres eljárás iratait, utóbb azonban ennek a peres iratnak a tartalmára nem hivatkoztak a felek, de megjegyzendő, hogy a felperesek kereseti kérelme szempontjából releváns adatot nem is tartalmazott.

A bíróság kérelemre tanúként hallgatta meg RK né, aki úgy nyilatkozott, hogy emlékszik CL által készített felvétel körülményeire, de határozottan állította, hogy nem kaptak semmiféle díjazást a felvétel készítésekor és annak ellenében.

Az újabb peres eljárás során az I. rendű felperes kereseti kérelmétől elállt, az I. és II. rendű alperes a per megszüntetéséhez azonban nem járult hozzá, hanem ítéletet kért és perköltségben marasztalni az I. rendű felperest, viszont az I. rendű felperes, mint a később IV. rendű felperesként perbe lépő RK-né meghatalmazottja a peres eljárás során a későbbiekben a IV. rendű felperest képviselte, aki azonban ugyanazokat a kereseti kérelmeket tartotta fenn, mint korábban az I. rendű felperes.

Az eljárás során alperesként perelt ... és ... alperesek nyilatkozatokat nem terjesztettek elő, az I. és II. rendű alperes azonban érdemben reagált az I. rendű felperes által többször változtatott kereseti kérelemre, illetőleg a II. rendű alperes a bíróság felhívására adatokat is szolgáltatott.

Az I. rendű alperes álláspontja változatlan maradt, egyébként a bíróság felhívására CL

személyes előadását is csatolta az I. rendű alperesi képviselő, amely előadás az addigi peres eljárásban előadott I. rendű alperesi nyilatkozatokat erősítette, ahhoz képest új elemet nem tartalmazott.

Az I. rendű alperes változatlanul jogilag megalapozatlannak találta a felperesek kereseti kérelmét.

RK t változatlanul nem tekintette szerzőnek a perbeli művek tekintetében, amely álláspontot a ... Testület véleménye mindenben alátámasztott. RK , az I. rendű alperes szerint azonban előadóművészeknek sem tekinthető, hiszen adatközlő volt.

Az 1969. évi III. törvény eredeti szövege szerint az I. rendű alperes -on jártakor rögzített dalok esetében a szerzői jogok akkor illethetnék meg az előadóművészeket, hogyha az alapul vett mű is jogilag védett lenne. A folklór jellegű művek azonban szabadon felhasználhatóak. Azok a jogok, amelyeket a törvény rögzített, azok csak a hivatásos előadóművészeket illetik meg. Egyébként az előadóművészeknek is csak egyszeri díjazás járt.

Amikor az I. rendű felperes és az I. rendű alperes 20.. évben megállapodást kötöttek, akkor egy egyezségnek minősülő megállapodás jött közöttük létre, amiben több mindent belefoglaltak. Az I. rendű alperes akkor általánosan díjazta a hivatásos előadóművészeket is, és a felperesek jogelődjét is.

A megállapodás aláírásával a vita a felek között befejeződött, az egyezség aláírásával a jogvita rendezett lett a ... jogszabályi rendelkezések alapján.

Az I. rendű felperes pedig az általánosan összeget az egyezség alapján meg is kapta.

Egyébként, ha az egyezség felülvizsgálatra szorulna, akkor az csak a ... jogszabályok alapján történhetne meg.

Az I. rendű alperes közlése szerint a "...!" című hangfelvételtől 1910 példányt értékesítettek 6,11 euró átlagáron. Az elszámolást a ... közös jogkezelő szervezettel megerősítve nyújtotta be az I. rendű alperes, és ismét hivatkozott arra, hogy nem volt a ... közös jogkezelő szervezet szerint sem szerzőként nyilvántartva RK .

Ami pedig előadóművészi díjazását illeti RK nak, hivatkozott arra az I. rendű alperes, hogy a bíróság által megkeresett szervezetek adatközlőnek tekintették, fő szabályként díjazás nem jár részére, ettől eltérően azonban megállapodás születhetett volna a felhasználó és amatőr előadóművész között, de ilyen sem született.

Egyébként pedig a 20.. májusában létrejött egyezség rendezte az adatközlőnek való díjfizetést. A szerződés az engedélyezett hangfelvétel után az egyezségként megszületett díj fizetéséről is rendelkezett és kijelentette az I. rendű felperes, mint aki RK jogutódjait képviseli, hogy további díjigénnyel nem lép fel. Ezért az I. rendű alperes részéről végzett felhasználási cselekményt nem lehet jogosítatlannak nevezni, azt sem, hogy a hangfelvétel-részletek felhasználását harmadik fél részére engedélyezte, hiszen az I. rendű felperes az egyezség alapján utólagosan hozzájárult valamennyi, a perben alaptalanul vitatott felhasználási cselekményhez.

A II. rendű alperes fenntartott nyilatkozata szerint RK nem volt szerzője egyik keresettel érintett dalnak sem, és ezt egyébként is a felpereseknek kellett bizonyítani.

Ami pedig az előadóművészi jogok sérelmét és a díjfizetést illeti, a II. rendű alperes álláspontja az volt, hogy a felek a vitát végérvényesen lezárták, amikor az I. rendű felperes és az I. rendű alperes egyezséget kötött.

Az egyezség utal arra is, hogy az I. rendű alperes felhasználási engedélyt adott a II. rendű alperesnek a per tárgyát képező albumra. Az I. rendű felperes kijelentette, hogy a jogvita végleges lezárásaként fogadta el az összeget, az egyezséget nem támadta meg.

Egyébként RK csak adatközlőnek minősült. Ha ezzel ellentétesen azt állapítaná meg a bíróság, hogy RK előadóművésznek tekinthető, úgy vizsgálendő, hogy a II. rendű alperes milyen módon használta fel az előadóművész teljesítményét, a vonatkozó jogszabályok a felhasználással összefüggésben milyen jogot biztosítottak RK-nak, illetőleg jogutódjainak.

Ezzel összefüggésben felvetette azt is a II. rendű alperes, hogy a magyar bíróság joghatóságát vizsgálni kell, ugyanis a hangfelvételen rögzített előadást nem -on használta fel a II. rendű alperes.

A II. rendű alperes érdemi vélekedése szerint az I. és II. rendű alperes között megkötött szerződés alapján a közreműködők egyszeri díjazásban részesültek. Az I. rendű felperes és az I. rendű alperes közötti megállapodással pedig véglegesen rendezték a jogvitát.

A royalti típusú díjazás teljes egészében szokatlan a hangfelvétel előállítói gyakorlatban, SM és SZK is egy összegű díjazást kaptak.

Az I. rendű felperes és az I. rendű alperes közötti megállapodás alapján kifizetett összeg pedig arányos, és a piaci szokásoknak megfelel. Egyébként a royalti típusú díjazás kizárólag a lemezek ún. névadó művészei esetében elfogadott, míg a közreműködők csak egy összegű díjazásban részesülnek.

A II. rendű alperes adatközlése szerint az I. rendű alperessel megkötött szerződést követően, 2... évvel bezárólag közölte, hogy hány darab hordozót értékesítettek 10 USD átlagáron.

A II. rendű alperes a peres eljárás során egyébként egyezségi ajánlatot is előterjesztett, és abból kiindulva, ha ún. névadó előadóművésznek tekintenék is RK-t, kb. 3813 euró royalti járna részére, de a II. rendű alperes hangsúlyozta, hogy ez mindössze feltételezés. A két előadóművésznek, SM-nak és SZK-nak juttatott egy összegű díjazás is bizonyítja azt, hogy ez egy méltányos ajánlat, amely összesen nettó 1578 USD megfizetését jelentené a jogvita lezárása eredményeként. Az összeget pedig az I. rendű felperes részéről kézhez vett nettó 1842 USA dollár alapján számították ki úgy, hogy az I. rendű felperes már kézhez kapott egy összeget, míg a további hat örökös /nem tekintve a IV. rendű felperest/ az összeg 6/7-ed részét kapná.

A II. rendű alperes utóbb a túlélő házastársnak, a IV. rendű felperes 1578 USD megfizetését ajánlotta fel, de a felperesek ezt nem fogadták el.

A II. rendű alperes ugyan nem terjesztett elő határozott kérelmet a per megszüntetése iránt a magyar bíróság joghatóságának hiányára hivatkozva, a bíróság azonban itt mégis kitér a II. rendű alperes felvetésére azzal, hogy a magyar bíróság joghatóságának fennállását mindvégig megállapíthatónak találta.

A nemzetközi magánjogról szóló 1979. évi 13.tvr., amely arról rendelkezik, hogy melyik állam jogát kell alkalmazni, ha polgári jogi jogviszonyban külföldi személy, stb. szerepel, és több állam joga lenne alkalmazható, erre az eljárásra is irányadó.

Ami a joghatósági kérdést illeti a tvr. IX. Fejezete rendelkezik a joghatóság kérdésével, amely már módosított rendelkezés, de a peres eljárásra irányadó.

Az 54.§./1/ bekezdése szerint a magyar bíróság eljárhat minden ügyben, amennyiben az alperes lakóhelye, vagy szokásos tartózkodási helye, jogi személy esetében székhelye belföldön van, ha csak joghatóságát e törvényerejű rendelet ki nem zárja.

Az általános joghatósági szabályok mellett azonban a különös joghatóságra vonatkozó

rendeletekre is figyelemmel kell lenni, és ezek között az 56/A.§./1/ bekezdésének rendelkezését vette a bíróság alapul.

E szerint szerződésen kívüli károkozásból eredő jogviták esetében eljárhat magyar bíróság akkor is, ha a károkozó magatartás elkövetésének helye, vagy a károsító eredmény bekövetkezésének helye belföldön van.

Miután a felperesek lényegében a per utolsó tárgyalásán fenntartott kereseti követeléshez képest mindvégig kártérítés iránti igénnyel éltek az alperesekkel szemben, ezért a bíróság az 56/A.§./1/ bekezdése alapján azt állapította meg, hogy a felperesek szerződésen kívüli károkozásból eredő jogvitája esetén a magyar bíróság eljárhat, hiszen a károsító eredmény bekövetkezésének helye -on van, azaz a felpereseket esetlegesen ért kár -on következett be. Ami pedig az alkalmazandó anyagi jogi rendelkezéseket illeti, a Nmjt.19.§-a szerint a szerzői jogokat annak az államnak a joga szerint kell elbírálni, amelynek területén a védelmet igénylik.

Az I. rendű felperes, majd a IV. rendű felperes nyilatkozata, amelyet meghatalmazottja, illetőleg a pártfogó ügyvéd terjesztett elő, az újabb eljárásban sokszor került módosításra, végül is a következőként lett fenntartva, amely felől a bíróságnak döntenie kellett:

A II. és III. rendű felperes kereseti kérelme a IV. rendű felperes kereseti kérelméhez igazodó, ezért a bíróság elsőként ezt rögzíti azzal, hogy a IV. rendű felperes keresete az I. rendű felperes keresetéhez igazodó volt ugyancsak, a IV. rendű felperes azt követően már csak összegszerű pontosításokat terjesztett elő.

Az így fenntartott kereseti kérelem szerint a felperesi álláspont az volt, hogy az I. rendű alperes jogellenesen használta fel RK által szerzett és előadott alkotásokat és jogellenesen ruházta át az általa készített felvételek felhasználási- és átdolgozási jogát a II. rendű alperesre. A II. rendű alperes nem szerezte meg a hanganyag felhasználásának a jogát, és elmulasztotta feltüntetni a szerző nevét is.

A IV. rendű felperes szerint, mint örökös megilleti az Szjt.75.§./1/ bekezdése szerint annak a követelése, hogy az alperesek a jogelőd nevét a felhasználás során tüntessék fel, de emellett az a jog is megilleti, hogy a jogsértéssel előállított dolog megsemmisítését kérje és azt is, hogy a bíróság tiltsa el az alpereseket a további jogsértő tevékenységtől.

A II. rendű alperesnek tehát arra kötelezését kérte, hogy semmisítse meg a meglévő hordozókat és tiltsa el a további jogsértő tevékenységtől.

A IV. rendű felperesnek ezen túl kártérítési igénye volt a Ptk.339.§-a alapján, és arra kérte kötelezni az alpereseket egyetemlegesen, igazodva a felhasználás terjedelméhez, így a II. rendű alperes által közölt adathoz, miszerint 1.682.865 db hanghordozót értékesített, s hanghordozónként 1 USA dollár követeléssel élt a IV. rendű felperes, hogy az I. és a II. rendű alperes fizessen meg egyetemlegesen 1.682.865 USD-t szerzői- és előadóművészi jogsértés címén, s az összeg után 2...2. január 1. napjától évi 2,5 % USD mértékű kamatot is, vagy pedig az összeget euróban előterjesztve 2 x 5.000 .682,1 euró, és évi 2 % euró kamat megfizetésére kérte ugyancsak egyetemlegesen kötelezni az alpereseket.

A felperesi érvelés még annyi volt, hogy a feldolgozott felvétel eredetileg nem kereskedelmi célra készült, az alperesek megfosztották a világ előtti ismertségtől, s valamennyi előnytől a jogelődjüket, amikor nevét nem tüntették fel, a névnek reklám értéke van, és újabb és újabb felkérésekkel járt volna, újabb díjazásokkal együtt.

A II. rendű felperes feltételesen terjesztette elő keresetét és arra az esetre, hogyha a IV. rendű felperes követelése megalapozott, akkor az összeg 1/7-ed részére igényt tart.

A III. rendű felperes személyesen eljárva ugyanazt a követelést terjesztette elő, mint a II. rendű felperes.

Az alperesek álláspontjukat változatlanul fenntartották.

A bíróság a IV. rendű felperes kereseti kérelmét r é s z b e n találta megalapozottnak a következők szerint:

Bár a IV. rendű felperes az alperesek egyetemleges kötelezését kérte, megelőzően azonban az I. rendű alperes jogellenes magatartását is állította, hiszen jogellenesen használta fel a felperesek jogelődje által szerzett és előadott alkotásokat, a bíróság külön-külön foglalkozott az I. és II. rendű alperessel kapcsolatosan felhozottakra, mert egyetemleges kötelezettség fenállását nem találta megállapíthatónak.

A peradatok alapján megállapítható, hogy az I. rendű felperes és az I. rendű alperes 20.. májusában olyan, az I. rendű felperessel többször egyeztetett szerződés-tervezetet írtak alá, amely a vitát véglegesen rendezte közöttük, azt pedig a felperesek sem állították, hogy ezt követően - azon túl, hogy az I. rendű alperessel megállapodást kötött az I. rendű felperes - bármilyen más magatartást tapasztalt volna az I. rendű alperes részéről, mint a keresettel érintett dalok felhasználásával kapcsolatosan magatartást.

Az I. rendű felperes és a I. rendű alperes között megkötött megállapodást az I. rendű felperes magyar nyelvű formában kapta meg, tartalmát kellő ideig tanulmányozhatta, hiszen hosszú időn keresztül folytak az egyezségi tárgyalások, illetőleg a végső egyezség-tervezet világos volt és jól érthető, és azt a 20.. február 22-i levélben az I. rendű felperes el is fogadta.

E szerint az I. rendű alperes folyósítani fogja RK közreműködésének megfelelő 2170,13 USD összeget, a megállapodás aláírásával befejeződik a vita a felek között.

A megállapodás rögzítette, hogy SM, SZK , illetőleg a MGYA milyen összegű díjazásban részesült, és ahhoz képest számították RK örököseinek járó összeget.

Az iratok között határozott kijelentés van az I. rendű felperes részéről, hogy ő az egyetlen örököse RK nak, tehát neki van joga a vagyoni kérdésekben rendelkezni.

A IV. rendű felperes által tett állítás, tehát hogy az I. rendű alperes jogellenesen használta fel a RK által szerzett és előadott alkotásokat, több okból is megalapozatlan állítás.

Egyrészt RK nem szerzője a daloknak, mint előadó részéről rögzített dalokat az I. rendű alperes zenei folklór anyagként gyűjtötte, és ennél fogva jogellenes felhasználásról nincsen szó, hiszen a tanúk által megerősítetten azt tudomására hozták RK nak, hogy egy népzenei gyűjtemény részeként fog majd az megjelenni.

Hogy ettől függetlenül az I. rendű alperes az I. rendű felperes fellépésére mégis további díjat fizetett, egyrészt annyit tesz, hogy a felmerült vitát ezzel lezárták a felek egymás között, és hogyha az I. rendű felperesnek egyedül nem volt jogosultsága ilyen megállapodást kötni, az mindössze örököstársai, illetőleg a IV. rendű felperes irányában járhat csak következményekkel, ha/és amennyiben megbízás nélküli ügyvitelnek tekintjük eljárását.

A Ptk.486.§./2/ bekezdése szerint, ha a megbízás nélküli ügyvivő beavatkozása helyén volt, őt a megbízott jogai illetik, függetlenül attól, hogy a beavatkozása sikerrel járt-e, vagy sem.

A /3/ bekezdés szerint, ha a beavatkozás nem volt helyénvaló, a megbízás nélküli ügyvivő díjazást nem követelhet, költségeinek megtérítését csak a jogalap nélküli gazdagodás

szabályai szerint követelheti, és felelős mindazokért a károkért, amely beavatkozása nélkül nem következhetett volna be.

Mindezekből következik tehát, hogy az I. rendű alperes jóhiszeműen járt el, annak tudatában kötötte az I. rendű felperessel a megállapodást, amit ő kijelentett, vagyis egyedüli örököse RK nak, tehát a kifizetett összeggel a jogvitát rendezettnek lehetett és kell is tekinteni. Az I. rendű felperes a IV. rendű felperes felé tartozhat elszámolással, mint aki RK jogutódja, mert túlélő házastársaként a jogdíjra jogosult személy.

Az I. rendű alperes az egyezséget azt követően kötötte meg az I. rendű felperessel, hogy a II. rendű alperessel a jogátruházási szerződést megkötötte.

Az I. rendű felperes és az I. rendű alperes közötti szerződés 3. pontja az I. és II. rendű alperes közötti szerződésből emel ki részeket, és ezt követően zárul le a jogvita az I. rendű alperes fizetésével, mely nem vitásan megtörtént. Ebből pedig az következik, hogy ezzel az I. rendű alperes és az I. rendű felperessel megkötött megállapodás után, amely közöttük a jogvitát rendezte, további kérdés perbe nem vihető eredményesen.

A IV. rendű felperes keresete tehát az I. rendű alperessel szemben azért megalapozatlan, mert az I. rendű felperes a jogvitát az örökösök nevében, képviselőként, tudtunkkal rendezte, ami következtethető abból is, hogy az I. rendű alperessel megkötött szerződésen a családtagok közül két személy is szerepel tanúként, másrészt pedig a felperesi nyilatkozatokból is kitűnik, hogy igen, az I. rendű alperes kifizetett részére egy összeget, de a jogvita végleges rendezésének szándékával.

Ami a II. rendű alperessel szembeni követelést illeti, egyrészt a IV. rendű felperes kérte, hogy a bíróság kötelezze valamennyi hanghordozó megsemmisítésére, amelyet még nem értékesített, és a bíróság tiltsa el a II. rendű alperest a további jogsértéstől.

A IV. rendű felperes a pártfogó ügyvéd útján ezt az 1999. évi LXXXVI. törvény 75.§./1/ bekezdése, és a 94. §./1/ bekezdés b./ és f./ pontjára alapította.

Az I. és II. rendű alperes a megállapodásokat 19.... december 21-én kötötték meg.

A IV. rendű felperes azt állította, hogy nem szerzett semmifajta felhasználási jogot a II. rendű alperes, és a jogsértő magatartás a szerződés megkötésétől kezdődő időtartamra nézve áll fenn.

Ami a II. rendű alperes esetleges jogszerzését illeti, annak elbírálására az 1994. évi VII. törvénnyel módosított 1969. évi III. törvény az irányadó, hiszen az 1994. július 1-étől lépett hatályba, az új szerzői jogi törvény 1999. szeptember 1-étől hatályos, rendelkezéseit tehát ebben az eljárásban nem lehet alkalmazni.

Ami a módosított 1969. évi III. törvény rendelkezését illeti, amely 1994. július 1-től hatályos, 49.§./1/ bekezdése szerint, ha a törvény eltérően nem rendelkezik, az előadóművész hozzájárulása szükséges ahhoz, hogy a b./ pont szerint rögzített előadását többszörözzék, ha a többszörözést más célra készítik, mint amelyre az 50/I.§./2/ bekezdése vonatkozik.

Az 50/I.§./2/ bekezdése szerint nincs szükség az előadóművész hozzájárulására azokban az esetekben, amelyekben a törvény a szerzői védelem alatt álló alkotás felhasználásához sem kívánja meg a szerző hozzájárulását.

A bíróság úgy ítélte meg, hogy az 19...-ben történt, és RK által énekelt dalok rögzítéséhez képest a II. rendű alperes felhasználási cselekménye, a többszörözés eltérő célra készült, mint amelyről eredetileg RK t, az I. rendű alperes tájékoztatta, tehát hogy népzenei anyag gyűjtéséhez fogják felhasználni.

A II. rendű alperes felhasználói tevékenysége valóban kereskedelmi céllal történt meg, ezért az Szjt.50.§./1/ bekezdése szerint díjazás illeti meg az előadóművészt.

Az 1994. évi VII. törvény hatályba lépésekor a törvényalkotó célja a törvénytervezet miniszteri indokolása szerint is az volt, hogy előadóművészek tekintendők például a folklóralkotást előadók is, nem csak a hivatásos művészek, tehát őket is díjazásban kell részesíteni.

Az 1994. évi VII. törvény viszont, amely az előadóművészek védelme tekintetében annak XI. Fejezetében szabályozott, az előadóművész névfeltüntetésére és torzítás elleni védelmére kiterjedő személyhez fűződő jogokat fogalmazott meg az előadóművészek tekintetében.

Azonban olyan, a szerző jogainak megsértése esetén alkalmazható polgári jogi igényekről nem rendelkezett, amelyeket a II. rendű alperes vonatkozásában a IV. rendű felperes kért, azaz hogy a meglévő hanghordozókat semmisítse meg, illetőleg a bíróság tiltsa el a további jogsértéstől a II. rendű alperest. Ezek a IV. rendű felperesi kérelmek megalapozatlanok, ami pedig a IV. rendű felperesnek, mint az előadóművész örökösének járó jogdíj összegét illeti, a bíróság a következőkből indult ki:

A IV. rendű felperesnek, mint RK örökösének járó díj összege mérlegelés útján állapítható csak meg, minthogy -on is, de külföldön is az előadóművészeknek járó díjazás összege tekintetében, nem egyszer a közös jogkezelő szervezetek által alkalmazott díjtáblázat szolgált alapul.

A IV. rendű felperes hanghordozó példányonként 1 USD összeget követelt, vagy ennek megfelelő euróban számított összeget, amelynek azonban semmilyen számítási alapja nem volt, tehát az semmiféle díjszabással, vagy szakmai gyakorlattal nem volt alátámasztható.

A bíróság úgy ítélte meg a rendelkezésre álló adatokat mérlegelve, hogy megfelelő mértékű díjazás lehet SM, illetőleg SZK hoz hasonló egy összegű díj, a IV. rendű felperes, mint örökös részére is.

Az I. és II. rendű alperes közötti szerződésben név szerint megemlített hivatásos művészek az egy összegű díjazást elfogadták, ennek ellenkezőjére semmilyen adat nem volt, és az is tény, hogy HI-né, aki a MGYA részéről tanúvallomást tett, úgy nyilatkozott, hogy az nem az előadóművészeknek járó összeg volt, amelyet a MGYA-nak juttatott a II. rendű alperes az I. rendű alperesen keresztül, hanem az a népzenei kutatás célját szolgált.

A bíróság megítélése szerint nagyságrendekkel magasabb díjazásban nyilvánvalóan nem részesedhet RK örököse sem, figyelemmel arra, hogy az előadott dalokból csupán részleteket vettek át, és arra, hogy az egyszeri díjazást ez esetben is alkalmazni kell.

A bíróság tehát mérlegeléssel állapította meg azt az 5.000 USD összeget, amelyet a IV. rendű felperesnek, mint RK örökösének járóként kell a II. rendű alperesnek kifizetni kamatokkal együtt, s tekintettel arra, hogy a IV. rendű felperes valutában kérte az összeget, az ehhez a pénznemhez igazodó évenkénti pénzüpi viszonyok alapján kalkulált kamat illetheti még meg késedelmi kamatként, a alapján. Ptk.301.§./1/ bekezdése

Ami a II. és III. rendű felperes igényét illeti, a bíróság az ő követelésüket azért tartotta alaptalannak, mert a IV. rendű felperes az aki, ha RK nak, mint előadóművészek tekintett személy dalaiból vett részletek felhasználása ellenében díjazás illethet meg valakit, akkor az nem más, mint a túlélő házastárs.

A Ptk.615.§./1/ bekezdése szerint ugyanis az örökhagyó házastársa örökli mindannak a vagyonnak a haszonélvezetét, amelyet egyébként nem ő örököl /özvegyi jog/.

A szerzői jogon fennálló haszonélvezeti jog tartalmára a bírósági határozatok 1972. évi számában megjelent 7096 számú, mai napig alkalmazott döntés ad iránymutatást.

A haszonélvezet fennállása alatt a szerzői jog a haszonélvezőt illeti meg /amint a pénznek a kamata illeti a túlélő házastársat, mint haszonélvezőt, úgy a szerzői jogdíj pedig, mint a szerzői jog hozadéka/.

Ebből következően RK leszármazói közül a II. és a III. rendű felperes sem részesülhet a jogdíjban, az csak a IV. rendű felperest illeti.

A bíróság végül kitér arra, hogy a IV. rendű felperes kártérítést követelt, az előadóművészek azonban díjazás járt, ezért a kártérítés mértékével kapcsolatosan általa előadottak nem vehetők figyelembe, mint ahogy nem vehető figyelembe az, hogy az előadó nevét feltüntették-e, vagy sem, ettől pedig ismertsége korlátozott lett-e, vagy sem, illetőleg a névnek van-e reklámértéke, vagy sem, amely tehát az egy összegű díjazás megállapításánál nem vehető figyelembe. Az egy összegű díjazásnál ugyanis csak és kizárólag arra lehet tekintettel lenni, hogy milyen szakmai szokásoknak megfelelően díjazták az előadóművészeket, vagy más közreműködőket.

A bíróság tehát az I. rendű alperessel szembeni követelést elutasította, a II. rendű alperessel szembeni követelésnek részben helyt adott, a IV. rendű felperes által előterjesztett - részben megalapozott - kereseti kérelem alapján.

A II-III. rendű alperesekkel szemben ezeknek a kereseti kérelmeknek a túsására kötelező rendelkezést hozott, minthogy korábban, mint kiskorúakkal szemben, akik RK elhunyt gyermekének az örökösei voltak, az akkor I. rendű felperes kereseti kérelmét kiterjesztette, költségigény azonban nem merült fel.

Ami a perköltségekről való ítéleti rendelkezést illeti, alapjaiban a Pp.78.§./1/ bekezdésének rendelkezése szól arról, hogy a pervesztes félnek a pernyertes fél költségeit viselnie kell.

A IV. rendű felperes, aki pártfogó ügyvéd útján járt el, részben pernyertes, ezért a bíróság a pártfogó ügyvédek díjazásáról és költségeinek megállapításáról szóló 7/2002./III.30./ IM rendelet alapján számította az ügyvéd díját és költségeit, figyelembe véve azt, hogy a másodfokú bíróság már javára díjat állapított meg.

A díj- és a költségek összege azonban mérlegelés útján került megállapításra, arra figyelemmel, hogy a pártfogó ügyvéd több éven keresztül jelentős munkát végzett írásban és a tárgyalásokon szóban is.

Az I. rendű felperes bár keresetétől elállt, azonban az I. és II. rendű alperes a per megszüntetéséhez nem járult hozzá, hanem költséget igényelt, a bíróság az I. és II. rendű alperesnek a peres eljárással összefüggésben felmerült költségét ugyancsak mérlegeléssel állapította meg, a Pp.81.§./1/ bekezdése alapján és kötelezte annak megfizetésére az I. rendű felperest, akit személyes költségmentességben részesített ugyan, azonban az nem mentesíti az ellenfél javára megítélt perköltség viselése alól a Pp.86.§./3/ bekezdésének rendelkezése szerint, miszerint a költségmentesség nem érinti az ellenfél javára megítélt perköltségek megtérítésének kötelezettségét.

A II-III. rendű felperest a Pp.78.§./1/ bekezdése alapján kötelezte az I. és II. rendű alperes javára perköltség viselésére, míg a IV. rendű felperest ugyancsak perköltség fizetésére kötelezte, az I. rendű alperes javára, mert elvesztes az I. rendű alperessel szembeni kereseti kérelem tekintetében, míg a II. rendű alperes vonatkozásában a Pp.81.§./1/ bekezdése alapján a pernyertesség-elvesztesség arányához igazodó perköltség viselésére köteles.

Az eljárási illetéket pedig az állam viseli a felperesek személyes költségmentesség folytán.

Budapest, 2008. április 16. napján

Csíkyné dr. Szobácsi Julianna s. k.
tanácselnök

A kiadmány hitelül:
Gné

II.

Fővárosi Ítéltábla
8.Pf.20.965/2008/6.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a személyesen eljáró I.rendű felperes neve (IV.rendű felperes címe) I. rendű, a dr. Bay Endre pártfogó ügyvéd (.....) által képviselt, II.rendű felperes neve (II.rendű felperes címe) II. rendű, a személyesen eljáró III.rendű felperes neve (.....) III. rendű és a dr. Bay Endre pártfogó ügyvéd (.....) által képviselt, IV.rendű felperes neve (IV.rendű felperes címe) IV. rendű felpereseknek - a dr. Szilágyi István ügyvéd (.....) által képviselt, I.rendű alperes neve (.....) I. rendű, a dr. Sár Csaba ügyvéd (.....) által képviselt, II.rendű alperes neve (.....) II. rendű, és a törvényes képviselő (.....) által képviselt, kk. III.rendű alperes neve (.....) III. rendű és kk. IV.rendű alperes neve (.....) IV. rendű alperesek ellen - kártérítés megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2008. április 16. napján kelt, 8.P.27.200/2005/73. számú ítélete ellen a II. és IV. rendű felperesek 79. sorszám alatt előterjesztett fellebbezése és a II. rendű alperes által Pf. 4. sorszám alatt előterjesztett csatlakozó fellebbezés folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja és a IV. rendű felperes keresetét teljes egészében elutasítja, egyebekben helybenhagyja.

A másodfokú bíróság dr. Bay Endre ügyvéd (.....), mint a II. és IV. rendű felperesek pártfogó ügyvédje munkadíját 14.400 (Tizennégyezer-négyszáz) Ft-ban állapítja meg, amelyet az állam visel. A megállapított összegből 12.000 (Tizenkettőezer) Ft a pártfogó ügyvédi munkadíj és 2.400 (Kettőezer-négyszáz) Ft az általános forgalmi adó. Felhívja a Fővárosi Ítéltábla Gazdasági Hivatalát, hogy a fenti összeget utalja ki a pártfogó ügyvéd részére, az ellátmány terhére.

Köteles a II. rendű felperes 15 napon belül az I. rendű alperesnek 10.000 (Tízezer) Ft, a II. rendű alperesnek 20.000 (Húszezer) Ft másodfokú perköltséget megfizetni.

Köteles továbbá a IV. rendű felperes 15 napon belül az I. rendű alperesnek 10.000 (Tízezer) Ft, a II. rendű alperesnek 50.000 (Ötvenzezer) Ft másodfokú perköltséget megfizetni.

A II. és IV. rendű felperesek teljes személyes költségmentessége folytán le nem rótt 900.000 (Kilencszázezer) Ft fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság - a megismételt eljárásban hozott ítéletével - kötelezte a II. rendű alperest

5.000 USD-nak és az összeg 1995. január 1. napjától a kifizetésig számított pénzügyi kamatának a IV. rendű felperes javára történő megfizetésére. A IV. rendű felperes ezt meghaladó keresetét, továbbá a II. III. rendű felperesek keresetét elutasította. A III. és IV. rendű alpereseket az ítéleti rendelkezés tūrésére kötelezte.

A II. és IV. rendű felpereseket képviselő pártfogó ügyvéd első- és másodfokú együttes díját és költségét 150.000 Ft-ban állapította meg és rendelkezett annak az ellátmány terhére kiutalásáról. Kötelezte az I. rendű felperest, az I. és II. rendű alperesek javára személyenként 150.000 Ft együttes első- és másodfokú perköltség megfizetésére. A II. és III. rendű felpereseket az I. és II. rendű alperesek javára személyenként 20.000 Ft, IV. rendű felperest az I. rendű alperes javára 50.000, a II. rendű alperes javára, pedig 20.000 Ft perköltség megfizetésére kötelezte. Megállapította, hogy az eljárási illetéket a „felperesek” személyes illetékmentessége folytán az állam viseli.

Az ítéleti tényállás lényege szerint az I. rendű alperes magyarországi népdalgyűjtő körútja alkalmával 1977-ben ...ön rögzítette az 1984-ben elhunyt ... (művésznevén) cigány népdal énekes által énekelt dalokat is. Az I. rendű alperes 1993-ban CD lemezt adott ki „....” címmel, amelyen a által előadott „.....” és az „.....” című dalok is szerepeltek.

Az I. és II. rendű alperesek 1994. december 21-én Párizsban írásbeli megállapodást kötöttek egymással a „.....” című album egyes felvételeinek felhasználására, ezek közül megemlítve ... és által előadott dalokat, továbbá a „.....” című album „....” című dala mesterfelvétele egy részletének belefoglalását is. A II. rendű alperes az I. rendű alperes cégének, a-nak az átadott jogok ellenértékéért egyszeri, végleges és mindent magában foglaló 20.000 USD összegű jogdíjat, továbbá a zeneszámban közreműködő művészek részére 9.000 USD összegű jogdíjat vállalt megfizetni. Ez utóbbira nézve a felek úgy rendelkeztek, hogy 5.000 USD a Martin György Alapítványt, 3.000 USD, 1.000 USD pedig illeti meg.

E szerződés alapján hozta forgalomba 1995-ben a II. rendű alperes a együttes „.....” című hanglemezét, amelyen az „....” továbbá a „.....” című albumban már megjelent dalok részleteit is felhasználták. A felhasznált 1:16 perc hangmintáért 3.000 USD (másodpercenként 39,47 USD) díjazásban részesült, míg a három műkedvelő cigány népdalénekes által elénekelt 3:02 perces részletért a Martin György Alapítvány 5.000 USD-t kapott, amely másodpercenként 27,47 USD-nak felelt meg. A által énekelt dalok 1:19 percnyi részt tettek ki.

Az elsőfokú bíróság ítélete ismertette továbbá, hogy az énekes fia, az I. rendű felperes - aki az I. rendű alperesnél hagyatékának képviselőjeként lépett fel - jogdíjat igényelt az 1996-ban Grammy-díjat elnyert „.....” című lemez miatt.

A Művészeti Szakszervezetek Szövetsége Előadóművészi Jogvédő Iroda közreműködésével 2000. tavaszán létrejött egy megállapodás az I. rendű felperes és az I. rendű alperes között, amelynek alapján az I. rendű alperes az I. rendű felperesnek 2000. május 5-én bruttó 2.170,13, nettó 1.842,68 USD jogdíjat utalt át. A megállapodás aláírását követően az I. rendű felperes keresetében - arra hivatkozással, hogy a megállapodás alapján folyósított összeg csak édesapjának az előadóművészi közreműködéséért járó jogdíjra vonatkozott -, kártérítés címén indított pert az I. és II. rendű alperesek ellen. A jogelőd személyiségi jogainak megsértését is állítva az I. rendű alperessel szemben egyéb jogkövetkezmények alkalmazását is kérte.

A felperesi álláspont összefoglalóan az volt, hogy nem egyszerűen a folklórmű

adatközlője, hanem szerzőnek és előadóművésznek is tekintendő, ezért a neve feltüntetésének mellőzése, illetőleg az 1977-ben felvett hanganyag későbbi I. és II. rendű alperesek általi felhasználása jogellenes volt.

A tényállás tartalmazta azt is, hogy az elsőfokú bíróság keresetet elutasító ítéletét hatályon kívül helyező 8.Pf.20.062/2005/9. számú végzésében a Fővárosi Ítéltábla rámutatott arra, miszerint nem volt szerző, azonban előadóművésznek tekinthető, attól függetlenül, hogy a folklór körébe tartozó műveket adott elő. A másodfokú bíróság hiányolta, hogy az elsőfokú ítéletben az egyes használati cselekmények nem kerültek megjelölésre és az elsőfokú bíróság azt sem döntötte el, hogy melyik használati cselekményre a szerzői jogra vonatkozó mely időpontban hatályos jogszabályi rendelkezést kell alkalmazni. Előírta továbbá az I. rendű felperes és az I. rendű alperes által 2000-ben megkötött szerződés tartalmának részletes feltárását és értelmezését abban a tekintetben, hogy az I. rendű felperes mennyiben érvényesítette a többi örökös igényét. A megismételt eljárásban vizsgálni kell azt is, hogy az I. rendű felperes az átvett díj fejében adott-e utólagos hozzájárulást a felvétel nyilvánosságához közvetítéséhez és hogy a díjazás arányos volt-e a bevétellel. A másodfokú végzés hangsúlyozta azt is, hogy a különböző felhasználási cselekményekhez külön-külön díjazás kapcsolódik, továbbá felhívta az elsőfokú bíróság figyelmét arra, hogy a kártérítési követelés megítélésének feltétele a felróható magatartás megállapíthatósága.

A megismételt eljárásban, amelyben az I. rendű felperes mellett másik két gyermeke, II-III. rendű felperesek, valamint a túlélő házastársa, a IV. rendű felperes is perben állt, a felperesek többször módosították kereseti kérelmeiket. Az I. rendű felperes utóbb keresetétől - a IV. rendű felperes igényére tekintettel - elállt, az I-II. rendű alperesek azonban a per e részbeni megszüntetéséhez nem járultak hozzá. A IV. rendű felperes keresetét végül úgy tartotta fenn, hogy az I. és II. rendű alpereseket egyetemlegesen az 1.682.865 db értékesített hanghordozó után darabonként 1 USD, vagyis 1.682.865 USD, és ennek 2002. január 1-től évi 2,5 % kamata vagy 2 x 500.682,1 euró, illetőleg évi 2 % euró- kamat megfizetésére kérte kötelezni. Követelése jogcímeiként a szerzői és előadóművészi díjigényt, illetve a kártérítést jelölte meg. Ezen túlmenően kérte a II. rendű alperesnek a jogsértéstől eltiltását, az előállított hanghordozók megsemmisítésére kötelezését.

A II-III. rendű felperesek - feltételesen - a IV. rendű felperes követelésének helyt adás esetére a megjelölt összeg 1/7 részére tartottak igényt.

Valamennyi felperes kérte továbbá elhunyt gyermeke két leszármazójának, a III. és IV. rendű alpereseknek az ítéleti rendelkezés túsására kötelezését.

Az I. és II. rendű alperesek a kereset elutasítását indítványozták.

Az elsőfokú bíróság - a II. rendű alperes védekezésére tekintettel - nemzetközi magánjogról szóló 1979. évi 13. tvr. (Nmjt.) 54. § (1) bekezdése, 56/A. § (1) bekezdése és 19. §-a felhívásával úgy foglalt állást, hogy a magyar bíróságnak van joghatósága az ügyben eljárni.

A Fővárosi Ítéltábla végzésében foglalt előírás szerint értelmezte a 2000. májusában, az I. rendű felperes és az I. rendű alperes között megkötött megállapodást, és olyan következtetésre jutott, hogy az azt megkötő felek a jogvitát egymás között végleges jelleggel rendezték, következésképp az I. rendű alperessel szembeni igény alappal nem érvényesíthető. Bár az I. rendű felperesnek egyedül nem volt joga ilyen megállapodás megkötésére, ennek csak

örököstársai, illetve a IV. rendű felperes irányában lehet jogkövetkezménye.

Az elsőfokú ítélet a II. rendű alperes felhasználási cselekményével összefüggésben rámutatott arra, hogy az adott esetben nem a szerzői jogról szóló, jelenleg hatályos 1999. évi LXXXVI. törvény (Szt.) alkalmazható, hanem a II. rendű alperest illetően az 1969. évi III. törvénynek (régii Szt.) az 1994. július 1-jét követően hatályos rendelkezéseiből kell kiindulni.

A régi Szt. 49. § (1) bekezdése, 50/I. § (2) bekezdése értelmében a felhasználási cselekményhez, a II. rendű alperes részéről megvalósított többszörözéshez, szükséges lett volna az előadóművész hozzájárulása, mivel az 1995. évi felhasználás 1977-es hozzájárulásától eltérő célra irányult, és nem áll fenn a szabad felhasználás esete. Ebből viszont az következik, hogy az örököst a régi Szt. 50. § (1) bekezdése szerint a díjazás megilleti.

Az ítélet kifejtette továbbá, hogy a BH1972. 7096. jogesetben írtak szerint a szerzői díj nem az állagörökösöknek, hanem kizárólag a haszonélvezőnek, a túlélő házastársnak jár. Ezért a II-III. rendű felperesek keresetét elutasította.

A IV. rendű felperes, a túlélő házastárs vonatkozásában az volt az álláspontja, hogy az ő részére egyösszegű díjazás jár az előadóművészek vagy más közreműködők honorálásának szakmai szokásai alapján függetlenül attól, hogy ő kártérítési igényt érvényesített. A díj mértéke kapcsán mérlegelése körében úgy ítélte meg, hogy a hivatásos előadóművészeket megillető összegnél nagyságrendekkel magasabb díjazásban özvegye sem részesülhet, figyelemmel arra is, hogy a rögzített dalokból a II. rendű alperes csupán részleteket vett át. Mindezekre tekintettel állapította meg a II. rendű alperest terhelő marasztalás összegét, és kötelezte kamat fizetésére is a IV. rendű felperes javára.

Tekintettel arra, hogy előadóművész volt és nem minősül szerzőnek, elutasította a IV. rendű felperesnek a szerzőt megillető polgári jogi igényeit.

A III. és IV. rendű alperesekkel szemben - a kereset szerint - tűrésre kötelező rendelkezést hozott.

A perköltségekről a Pp. 78. § (1) bekezdése szerint - az I. rendű felperest és a II. rendű alperest, illetően a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján - döntött, alkalmazva a pártfogó ügyvédek díjazásáról és költségeinek megállapításáról szóló 7/2002.(III. 30.) IM rendeletet.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a II. és IV. rendű felperesek által joghatályosan - a pártfogó ügyvédjük útján - előterjesztett fellebbezése az elsőfokú bíróság ítéletének a részbeni megváltoztatásával, a marasztalási összeg keresetük szerinti felemelésére irányult.

A másodfokú tárgyaláson fellebbezésüket úgy pontosították, hogy a IV. rendű felperes az 1.682.865 Ft 6/7 részére, a II. rendű alperes 1/7 részére tart igényt, nem kártérítés, hanem előadóművészi jogdíj címén.

Változatlanul a jelenleg hatályos Szt. 73. § (1) bekezdését és 74. §-át látták alkalmazhatónak, a együttes népszerűségét és lemezeinek nagy példányszámát hangsúlyozva. Indítványozták az ARTISJUS vagy más szakmai szerv szakvéleményének beszerzését. Rámutattak a szerzői jogi díjazásoknak a rendszerváltás óta eltelt időben bekövetkezett lényeges változására.

A II. rendű alperes az elsőfokú bírósági ítélete ellen csatlakozó fellebbezést terjesztett elő, a IV. rendű felperes keresetének teljes elutasítása érdekében.

A másodfokú tárgyaláson az eddigi perbeli nyilatkozatainak fenntartása mellett elévülési kifogást terjesztett elő: hivatkozása szerint a II. rendű felperes 2005. szeptember 9-én, a IV. rendű felperes, pedig 2007. május 9-én terjesztette elő vagyoni igényét, amely az 1977-ben történt rögzítésre és az 1995. évi használati cselekményre tekintettel bírósági úton már nem érvényesíthető. Utalt arra is, hogy a másodfokú eljárásban egyébként sincs mód új bizonyíték előterjesztésére, további szakértő bevonására.

Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását indítványozta. Rámutatott arra, hogy változatlanul nem ért egyet az elsőfokú bíróságnak a joghatóság kérdésében elfoglalt álláspontjával. Ismételten előadta, hogy a felek az 1994. évi szerződést a francia, a 2000. évi megállapodást a belga jog uralma alá rendelték. Hangsúlyozta, hogy az ő vonatkozásában az 1969. III. törvény eredeti - és nem az 1994. évi módosított - szabályait kell alkalmazni, márpedig a törvény eredeti 49. § (3) bekezdése értelmében kizárólag a hivatásos előadóművész részesülhet jogdíjban.

A II. és IV. rendű felperesek az elévüléssel kapcsolatban nem hivatkoztak annak nyugvására vagy megszakadására. Az I. rendű felperes azt adta elő, hogy az általa indított kereset a IV. rendű felperesre is kihatott.

Az I. rendű alperesnek a joghatósággal kapcsolatos kifogása kapcsán a Fővárosi Ítéletáblának foglalkoznia kellett azzal a kérdéssel, hogy egyáltalán jogosult-e a magyar bíróság a perben eljárni. A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bírósággal annak megítélésében, hogy fennáll a magyar bíróság joghatósága.

A „joghatóság” fogalma azt jelenti, hogy a különböző országok bíróságai közül melyik jogosult eljárni.

Ezzel szemben a „jogválasztás” (jogkikötés, választott jog) arra a kérdésre ad választ, hogy a kötelmi jogi jogviszonyokban a felek melyik anyagi jogot tekintik irányadónak, melyik ország anyagi joga szerint kell megítélni a szerződés érvényességét, érvénytelenségének jogkövetkezményeit, a szerződésből folyó jogokat, kötelezettségeket. Ebből a fogalmi különbségből következik, hogy a francia vagy a belga jog választása nem érinti a magyar bíróság - nem kizárt - joghatóságának fennállását.

A II. és IV. rendű felperesek fellebbezése nem alapos, a II. rendű alperes csatlakozó fellebbezése alapos.

A Fővárosi Ítéletábla előre bocsátja, hogy az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezési és a csatlakozó fellebbezési kérelem keretei között bírálta felül. Nem terjesztett elő fellebbezést a III. rendű felperes az ítéletnek a keresetét elutasító rendelkezése ellen és jogerőre emelkedtek a kizárólag előadóművészi minőségéből következő - a hanghordozók megsemmisítésére, illetve a jogsértéstől eltiltásra vonatkozó - ítéleti megállapítások, továbbá az I. rendű alperessel szembeni elutasító ítéleti rendelkezések is.

Az előzőekből következik, hogy a másodfokú bíróság a fellebbezési eljárásban kizárólag a II. rendű felperes keresetét elutasító ítéleti rendelkezést, valamint a IV. rendű felperes javára

szóló marasztaló rendelkezés jogalapját és összecszerűségét bírálhatta felül.

Mivel a II. rendű alperes az eljárásnak ebben a szakaszában terjesztett elő elévülési kifogást, a másodfokú bíróságnak állást kellett foglalnia abban a kérdésben, hogy a fellebbezési eljárásban egyáltalán van-e lehetőség az igény elévülésére hivatkozni. Ebben a 2000. május 23-án indult eljárásban ugyanis alkalmazni kell a Pp.-nek az 1999. CX. törvény 38. §-ával módosított 235. § (1) bekezdését, amely bizonyos korlátokat állított fel a fellebbezésben felhozható tényállításokra és bizonyítékokra.

A Pp. 235. §-ának a 2000. január 1-e után hatályos (1) bekezdése kimondja, hogy a fellebbezésben meg kell jelölni azt a határozatot, amely ellen a fellebbezés irányul és elő kell adni, hogy a fél a határozat megváltoztatását mennyiben és milyen okból kívánja. A fellebbezésben új tény állítására, illetve új bizonyíték előadására akkor kerülhet sor, ha az új tény vagy az új bizonyíték az elsőfokú határozat meghozatalát követően jutott a fellebbező fél tudomására, feltéve, hogy az - elbírálása esetén - reá kedvezőbb határozatot eredményezett volna. A fellebbezésben új tény állítására, illetve új bizonyíték előadására, vagy az elsőfokú bíróság által mellőzött bizonyítás lefolytatásának indítványozására akkor is sor kerülhet, ha az az elsőfokú határozat jogszabálysértő voltának alátámasztására irányul; a 141. § (6) bekezdésében foglaltakat azonban ebben az esetben is alkalmazni kell.

A másodfokú bíróság jogi álláspontja szerint az elévülési kifogás előterjeszhetőségét illetően abból kell kiindulni, hogy az elévülésre hivatkozás több jogi elemet foglal magában. Egyrészt van időmúlási eleme -, ami nem más, mint jogi tény -, van anyagi jogi eleme - az igény bírói úton érvényesíthetőségének elenyészése -, és van eljárási jogi eleme, vagyis az erre utaló perbeli nyilatkozat. Az anyagi jogi és az eljárási jogi elemek kívül esnek a Pp. 235. § (1) bekezdése által kijelölt kereteken, tehát kizárólag az időmúlást kell értelmezni abból a szempontból, hogy a (jogi) tény újnak tekinthető-e.

Ezt a kérdést viszont csak a konkrét ügygel összefüggésben lehet megválaszolni.

A másodfokú bíróság az adott ügyben nem látta akadályát az elévülési kifogás fellebbezési eljárásban való előterjesztésének, mivel a használati cselekmények megvalósulásának időpontja - a Ptk. 326. § (1) bekezdése értelmében az elévülés kezdete -, továbbá a II. és IV. rendű felperesek keresete előterjesztésének ideje ismert, a periratokból megállapítható volt.

A II. rendű alperesnek a régi Szjt. 1994. július 1-jét követően hatályos 49. § (1) bekezdés b) pontja alapján az előadóművészi hozzájáruláshoz kötött felhasználási cselekmény az 1995-ben - pontosan meg nem határozható napon - volt, ezért az elévülés kezdőnapja - a II. és IV. rendű felperesekre legkedvezőbben számítva is - az 1995. december 31-ében jelölhető meg.

A II. rendű felperes legelőször a 2002. december 4-én tartott tárgyaláson tett olyan nyilatkozatot, miszerint igényt kívánt érvényesíteni jogutódként (8.P.24.132/2000/42. számú irat 4. oldal utolsó előtti bekezdés), 2003. január 15-én érkezett beadványában úgy nyilatkozott, hogy jogutódként kéri a jogdíjból való részesítését. Határozott kereseti kérelmet egyik esetben sem terjesztett elő.

A IV. rendű felperes csak 2007. április 25-én terjesztette elő kereseti követelését és „tartotta fenn” a pertársai által korábban megtett perbeli nyilatkozatokat (8.P.27.200/2005/46/2. számú irat).

Mivel a követelések a Ptk. 324. § (1) bekezdése értelmében - bizonyos kivételektől eltekintve - öt év alatt évülnek el, a követelések elévülése - mivel annak nyugvására, megszakadására vonatkozó peradat nem merült fel - legkésőbb 2000. december 31-én bekövetkezett.

A Ptk. 325. § (1) bekezdése értelmében az elévült követelést bírósági úton érvényesíteni nem lehet, tehát helyesen hivatkozott a II. rendű alperes arra, hogy mind a II., mind a IV. rendű felperes elkésett az igényének érvényesítésével. Nem volt megalapozott az I. rendű felperesnek az a jogi álláspontja, hogy igényérvényesítése mintegy „kihatott” pertársaira is. Arra lehetőség van, hogy a pertárs - meghatalmazással - képviselje a pertársat, de a polgári perben nem mellőzhető a felek megjelölése, tehát egy általánosságban megtett nyilatkozat nem pótolja más személy keresetindítását.

Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett rendelkezéseit, pedig a - a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján - részben megváltoztatta, és - mivel a II. rendű felperes keresete alapján marasztalásra már az elsőfokú eljárásban sem került sor - a IV. rendű felperes keresetét is elutasította.

Az eredményes csatlakozó fellebbezés folytán a II. és a IV. rendű felperesek az I. és II. rendű alperes javára másodfokú perköltség megfizetésére kötelesek [Pp. 239. §, 78.§ (1) bekezdés]. A II. rendű alperest megillető perköltség magában foglalja az általa lerótt fellebbezési eljárási illetéket is. A jogi képviselői munkadíjat a Fővárosi Ítéltábla - az eljárás megindulásának időpontjára tekintettel - a 8/2002. (III.30.) IM rendelet 1. § (1) bekezdése és 2. §-a szerint - a kifejtett munkát is figyelembe véve - mérlegeléssel állapította meg.

A II. és IV. rendű felperesek teljes személyes költségmentességben részesültek. Az eredménytelen fellebbezésük folytán pártfogó ügyvédjük díját a 7/2002. (III. 30.) IM rendelet 5. § (1) bekezdés b) és 5. § (2) bekezdése szerint állapította meg és rendelkezett annak kiutalásáról.

A le nem rótt 900.000 Ft fellebbezési illetéket az állam viseli [6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdés, 14. §].

Budapest, 2008. december 2.

. Lesenyei Terézia s.k.
a tanács elnöke

Dr. Fülöp Györgyi s.k.
előadó bíró

. Pullai Ágnes s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:
bírósági ügyintéző